

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

LXXI. Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multò magis
admittendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

REGULA LXXI.

*Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum
multò magis admittendus.*

Quæres primo. Quis hujus Regulæ
sensus ?

R. Cui in Jure pro re adipiscenda
competit actio, illi multò magis, quàm
alterius pro eadem re agentis actionem
excludat, comperit exceptio. Ratio
est: quia agere est reum impugnare, &
ab alio in Judicio aliquid petere, exci-
pere verò est se defendere contra impu-
gnantem, ejus actionem excludendo ;
rei autem se defendentis favorabilior
est conditio, quàm actoris impugnan-
tis: ideòque plus est agere, quàm exci-
pere, & tæpe, cui negatur actio,
conceditur exceptio. *Cap. cum inter. 5.
de except.* ei autem, cui plus licet etiam
quod minùs est, licere in *Reg. 53.* lu-
pra explicavimus.

Quæres secundo. Quæ sunt Regulæ
exempla ?

R. Regula in sequentibus exemplifi-
catur casibus. **1^{mus}.** Titius contra Ca-
jum per possessionem vicennalem a-
grum præscripsit, Cajus post 20. anno-
rum absentiam reversus Titium ex agro
ejicit ; Titius ejectus agit interdicto
unde vi ad recuperandam possessionem,
si autem Cajus in Judicio præscriptum
repeteret agrum, Titius præscriptionis
exceptione se tueretur. *Can. placuit. 8.*

*caus. 16. q. 3. l. si quis. 8. C. de præscript.
30. vel. 40. annorum.*

2us. Titius à Cajo prædium ad 30.
annos conduxit, Cajus conductorem è
prædio expellit ; Titius conductor uti-
lem habet rei vindicationem : & ideo
etiam, si possessio impugnaretur, con-
ducti prædii haberet exceptionem. *Cit.
l. si quis.*

3^{ius}. Titius in testamento hæredem
scripsit Cajum, præterito filio Sempro-
nio, hic Cajum hæredem scriptum im-
pugnat inofficiosi querela testamenti ;
& ideo si Sempronius à Cajo ad extra-
dendam paternam hæreditatem urge-
retur, huic competit exceptio. *l. Pa-
pinianus. 8. §. Si filius. ff. de inofficios.
testam.*

4us. Caji uxor commisit adulteri-
um, maritus sicut licitè agit ad divor-
tium, *Cap. ex literis. 5. de divor.* ita
eandem Cajam post notorium adulte-
rium ad se revertentem exceptione ad-
ulterii justè repellit. *Cap. significasti. 4.
de divor.*

Quæres tertio. Quæ Regulæ exce-
ptiones ?

R. Hæc Regula vim non obtinet,
quando actio & exceptio in diversa ten-
dunt, & Jura specialiter negant ex-
ceptio-

ceptionem, ut fit in casibus sequentibus :

1^{mus}. Titius apud Cajum 100. deposuit imperiales, cui etiam 100. debet; Cajus adversus Titium deponentem debiti habet actionem, attamen si Titius depositos 100. imperiales in Judicio repetat, Cajus compensationis exceptione sese defendere nequit. *Cap. bona fides. 2. de deposit. L. si quis. 11. C. depositi.*

2^{dus}. Cajus ex domus possessione vi est ejectus, ideoque restitutionem in Judicio petit: hic exceptione dominii repelli non potest, quamvis postquam restitutus, à Domino rei vindicatione in Judicio valeat conveniri. *Cap. in literis. 5. de restitut. Spoliator.*

3^{ius}. Cajus agri conductor, sicum locatore super agri proprietate litigare velit, locatori agrum prius restituere debet, & tunc actionem habet, etsi ante restitutionem contra locatorem rem

suam repetentem non obtineat exceptionem. *L. si quis. 25. de locat. & conduct.*

4us. Petrus à Paulo mutuavit 100. cum Juramento de solvendis usuris: Paulus in Judicio usuras exigit, contra quem Petrus propter Juramenti religionem exceptione tueri se nequit. *Cap. debitores. 6. de jurejur.* postquam tamen Paulus usuras solvit, eas proposita in Judicio actione repetere potest. *Cit. cap. debitores. ubi creditores ad solutas usuras restituendas ecclesiasticâ severitate dicuntur compellendi. Cap. ad nostram. 20. de jurejur.*

5us. Prælatus electus, postquam confirmationem impetravit, exceptione criminis à capienda possessione impediri non potest: attamen captâ jam possessione denunciari vel accusari valet. *Cap. constitutis. 46. de appellat. cap. indemnitatibus. 43. §. ceterum. de elect. in 6.*

REGULA LXXII.

Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per seipsum.

Quæres Quis hujus Regulæ sensus?

Re. Similis est Regula 68. *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum.* Sensus autem Regulæ est: Quod quis per delegatum, Procuratorem, vel man-

datarium subrogatum facit, eandem vim & effectum habet, ac si faceret per se ipsum. Ratio est: quia effectus ex mandato secuti ipse mandans principalis est causa, si enim mandatum abfuisset, nihil actum fuisset: ideo effectus man-